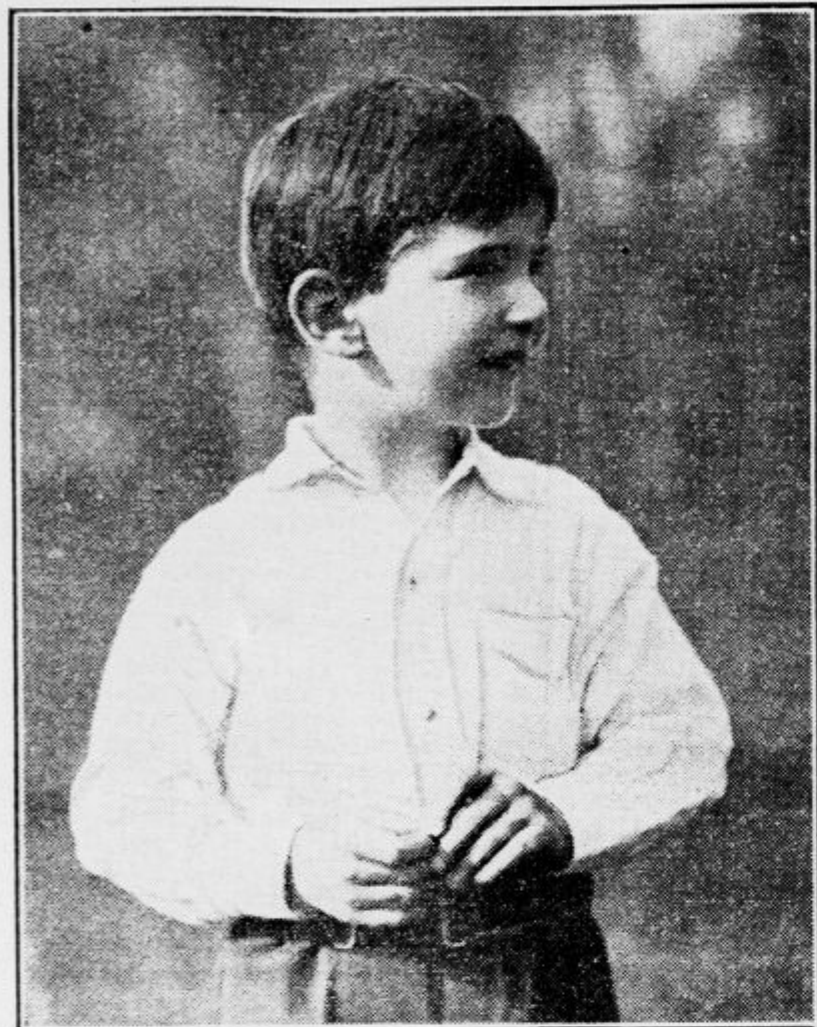

Newyork, 5. septembra. AA. V finančnih krogih je vzbudila veliko zanimanje vest, da se bodo združile znane velebanke »Transamerica Corporation Bank«, »California Bank«, »Italian«, »San Francisco Bank« in »National Trust Savings« v nov denarni zavod s 1350 milijoni dolarjev kapitala. Novi velebaniki bo predsedoval znani bančnik Giannini.

Ob velikem dnevu naše narodne vojske

Vsi jugoslovski polki prejmejo danes v Beogradu nove polkovne zastave — Razvoj jugoslovnske narodne vojske od skromnih početkov do današnje veličine — Zgodovina v dravski banovini nameščenih pešadijskih polkov — Slovenski junaki v koroških osvobodilnih bojih

Naš prestolonaslednik kraljevič Peter

Prestolonaslednik stopa danes v osmo leto svojega življenja. Prisostvoval bo skupno z Nj. Vel. kraljem in kraljico svečani predaji novih jugoslovenskih praporov našim polkom, ki bo izvršena danes, na njegov rojstni dan, na velikem vežbališču Banjici pri Beogradu.

— Izročitvi novih polkovnih zastav, simboličnemu aktu na rojstni dan Nj. Vis. prestolonaslednika bo s srcem in dušo prisostvoval ves naš narod, ki bo skupno z vojsko položil prisoje za zmago ideje kraljevega manifestata.

To je posebno poudaril v svoji veliki izjavi »Jutru« g. predsednik vlade general Peter Živković.

Danes se je rodil ta zgodovinski dan. Naj bo solnčen in svetel! Da bodo pozna pokolenja ohranila v kristalno čistem spominu, s kako krasno pieteto je znal kralj Aleksander na čelu vsega jugoslovenskega naroda izkazati počašenje starim praporom, za katerimi so v zanosu legendarnega junastva hitele čete borcev skozi ogenj k zmagi. Da bo poznim rodovom, uživajočim plodove našega novega, vzajemnega dela za srečo in napredek velike Jugoslavije, zvenela v srcih beseda naše prisege: Domovina — Tebi in zate vse! Da bo zvenelo njim, kakor zveni v naših spominih geslo tedanjega prestolonaslednika-regenta, sedanjega našega kralja Aleksandra, ko se je z besedami »Zmaga ali smrt« odločil za proboj solunske fronte.

Vojska je ne samo od prvih dni uedinjenja bila najbolj navdušena zaščitnica jugoslovenstva, marveč je bila glavna graditeljica jugoslovenske kraljevine. V naredbi, izdani na Krfu v aprilu 1916, je vrhovni poveljnik regent Aleksander pozval vojske k borbi za ustvaritev velike jugoslovenske države. Vodeč dobrovoljsko divi-

ki je vedno deležen hvale in priznanja. Pozdravljamo današnji zgodovinski dan, pozdravljamo jugoslovensko armado! Naj živi kralj Aleksander, naj bo v njegovem sinu prestolonasledniku Petru blagoslovljena bodočnost Jugoslavije!

Postanek in razvoj naše vojske

V času, ko se poslavlja naša slavna in junaška vojska od svojih starih praporov, pod katerimi je s tolikimi žrtvami izvojevala neštete zmage, je trenutak, da se ozremo na razvoj te narodne vojske od njenih prvih početkov pa do današnje njene veličine in moči.

Počutki naše vojske segajo v dobo prvega srbskega ustanka pod vodstvom Karadjordja I. 1804. Ta vojska pa je imela seveda še povsem miliciarski značaj vse do leta 1808., ko je bil Karadjordje formiral prvi bataljon z imenom »bataljon regulaš«. Poleg tega je bila takrat stvorjena tudi prva baterija. Po nesrečnem koncu prvega ustanka I. 1813 je razpadla tudi ta prva edinica današnje mogočne jugoslovenske vojske. Po drugem ustanku I. 1815 tedanji voditelj knez Miloš Obrenović ni mislil na ustanovitev stalne vojske, temveč se je zadovoljil vse do I. 1829 le z milico. Tega leta pa je bila znova ustanovljena četa 100 mož, iz katere je bila pozneje organizirana prva knezova telesna garda. Vodstvo čete so prevzeli bivši avstrijski podčastniki, ki so pribežali iz Avstrije v Srbijo.

S to malo peščico je bil zadovoljen srbski knez vse do I. 1848, ko so se organizirali dobrovoljski odredi, ki so pohitili Jugoslovenom onstran Save in Dunava na pomoč v njihovi borbi proti Avstro-Madžarom. Takrat je bil ustanovljen prvi »srbski korpus«, iz katerega se je po povratku v Srbijo pričela razvijati poznejša srbska armada. L. 1848 je bil ustanovljen tudi vojni-tehnični zavod v Kragujevcu in, dve leti pozneje, artiljerijska šola, iz katere se je pozneje razvila vojna akademija in ki je izobrazila prvi kader srbskih častnikov. Srbska vlada je imela v takratnih časih mnogo hudih sporov a Turčijo, ki se je odločno upirala organiziranju samostojne srbske vojske: zahtevala je, naj se Srbi zadovolje z goljo z upravno avtonomijo in naj ne poskušajo snovati samostojne vojske. ker bi s tem kršili turško nadoblast nad Srbijo. Se je priznanju neodvisnosti Srbije se je začela tudi srbska vojska samostojno in sistematično razvijati. V par letih je bila stvorjena mala, toda dokaj dobro oborožena in še bolj disciplinirana vojska, ki je odlično sodelovala v velikih vojnah I. 1876, 77 in 78.

L. 1883 je bil sprejet prvi zakon o ustroju vojske: po tem zakonu je bila razdeljena Srbija v pet divizijskih oblasti s 15 bataljoni pehote in 5 bataljoni garde. Vsi ti bataljoni so bili tekom let pretvorjeni v polke. V zadnjih dveh desetletjih preteklega stoletja je posvečala Srbija posebno pozornost organiziranju in spopolnitvi svoje vojske. Zlasti po nastopu kralja Petra Karadjordjevića so posvetili najboljši sinovi srbskega dela našega naroda vojski vse svoje sile ter jo v razmeroma kratkem času tako spopolnili, da je bila I. 1912 pred izbruhom balkanske vojne daleko najboljša armada na Balkanu. Srbija je takrat razpolagala z desetimi operativnimi divizijami, eno konjeniško divizijo in dvema operativnima brigadama. Zmaga na Kumanovu, pri Merdari, Prilepu, Bitolju in Odrnu

so pokazale svetu, kako silen napredek je doživela srbska vojska po nastopu kralja Petra. S svojimi odličnimi sposobnostmi je zadivila svet v vojni z Bolgari, kjer je na Bregalnici z dejanji dokazala, da ji ni pritikal zastoj naziv »najboljše vojske na Balkanu«.

Po zmagi nad Turki in Bolgari pa se ni bila dovršena zgodovinska misija srbske vojske. Osvojeni so bili bratje izpod turškega jarma, treba pa je bilo misliti tudi na osvoboditev Jugoslovenov v Avstroogrski. Zaradi ostrega protislovenskega, posebno še protisrbskega burza črnozoltne monarhije, je bilo jasno, da bo prišlo prej ali slej do spopada. Srbska vojska se je morala na to takoj po mobilizaciji I. 1913 začeti pripravljati na nov, še vse hušji napad. Srbija ni želela in ni hotela vojne, zavedala pa se je, da ji bo vsiljena z Dunaja in Pešte. Morala je misliti na obrambo in šla je na delo z vso energijo. Povečano je bilo število polkov, modernizirana in obnovljena oprema vojske. V prvi polovici meseca junija 1914 je odobrila Narodna skupščina 100 milijonov dinarjev kredita za nabavo novega orožja in vojaške opreme.

Preden pa se je začel ta kredit porabljal, je Avstro-ogrska napadla Srbijo in s tem zanelila svetovno vojno. Na Dunaju so računali, da bodo preko noči pregazili srbsko vojsko, ki si še ni opomogla od naporov v balkanskih vojnah. Kljub slabi opremi in izmučenosti pa je srbska vojska pokazala na Ceru, pri Suvoboru, ko je zmagovito odbila naval črno-zoltih divizij, da ni samo ohranila, temveč še okrepila elan in bojni duh, s katerim je zadivila svet v balkanskih vojnah. Tudi po združenem napadu Avstrijev, Nemcev in Bolgarov I. 1915. ni položila orožja, temveč je preko albanske Golgote, otko Umiranja in Krla prešla z razvitimi in nepremaganimi prapori na solunsko fronto, kjer je znova stopila v borbo za osvobojenje domovine in zaslužnih bratov.

Na solunski fronti je bila položena tudi baza novi jugoslovenski vojski, ko so dospeli iz Dobruđe pod slavniimi zastavami srbske vojske jugoslovenski dobrovoljci ter pričeli borbo na življenje in smrt ramo ob ramo z brati Srbi vse do veličastne zmage na Dobrem polju in do proboja solunske fronte. Ti boji in silni elan, s katerim

General Stevan Hadžić
minister vojske in mornarice

zijo v Dobruđi je tedanji polkovnik, sedanjí vojni minister Stevan Hadžić v nagovoru navdušil borce, da se bore za osvoboditev in uedinjenje, tako dolga, dokler se brat Srbin ne nasloni na brata Hrvata in Slovenca, dokler se ne združijo tako, da jih v bodočnosti ne bo mogla ločiti nobena sila...

Po uedinjenju, vsa težka leta strankarskih in plemenskih nesporazumov je bila edina vojska vzvišena nad trenutnimi razprtijami. Vedno jugoslovenska. Vojašnice, skozi katere gredo cele generacije, vojna akademija, ki leto za letom dopolnjuje kader častnikov, naraščaj in vzgoja rezervnih oficirjev — to je od nekdanj najvišja šola nacionalne zavesti, vere in enotno domovino in žrtvovanja znanjo.

Vojaštvo, nastanjeno v območju Dravske divizijske oblasti, uživa največje simpatije našega prebivalstva, a enako nam je v čast in ponos, da sinovi rodu, ki domuje pod Triglavom, okrog Karavank in tja do madžarskih ravnin, tvorijo v sestavi jugoslovenske armade žilavi, neustrašeni element,

Nj. Vel. kralj Aleksander
vrhovni poveljnik jugoslovenske vojske in mornarice

L. 1925. je bila formirana še peta armijska oblast v Nišu.

Sprejeto s teritorialno razdelitvijo se je pričelo formiranje novih edinice vseh vrst orožja in ustanavljanje številnih institucij, brez katerih ni mogoče normalen razvoj moderne vojske. Zaradi pomanjkanja starešinskega kadra je bila prav posebna skrb posveče-

se je pričel takoj intenzivno izvajati. Izdelani so bili številni pravilniki in uredbi, ki urejajo vsa vprašanja, načeta s tem zakonom. Izvršeno je bilo naravnost neverjetno, ogromno delo, prežeto jugoslovenske in državne misli.

Danes imamo Jugosloveni vojsko, ki je tudi po mišljenju najvišjih tujih vojaških avtoritet ena najboljših v Evropi. S tem pa še nikakor ne moremo biti zadovoljni ter moramo tudi v bodoče posvečati vse sile razvoju in napredku vojske, ki se kakor vsak drugi organizem izpopolnjuje s tokom časa. Saj ni napredka v znanosti in tehniki, ki ne bi imel vpliva tudi na razvoj vojske. Do danes je naša vojska korakala z duhom časa ter z nenadkriljivim poletom dohitela vse druge vojske v pogledu tehnične in moralne pripravljenosti in in dvoma, da bo ostala taka tudi v bodočnosti.

Predsednik vlade general Peter Živković

Ustroj jugoslovenske vojske

Na čelu jugoslovenske narodne vojske stoji kralj kot vrhovni poveljnik. Ministrstvo vojske in mornarice je najvišje poveljstvo, upravna in administrativna oblast. Na čelu ministrstva stoji vojni minister, ki ga imenuje kralj. On poveljuje za časa miru v kraljevem imenu in s pomočjo glavnega generalnega štaba vojski in mornarici ter je odgovoren za njuno pripravljenost za obrambo domovine. Ministrstvo je razdeljeno na več oddelkov, ki stoje v tesnih stikih z glavnim generalnim štabom. Temu stoje ob strani trupe in inspekcije in vojni svet.

Ozemlje kraljevine Jugoslavije je razdeljeno na pet armij: I. armija v

na vzgoji oficirskega naraščaja, obenem pa je bilo sprejetih iz avstrijske vojske večje število nacionalno neoporečnih častnikov.

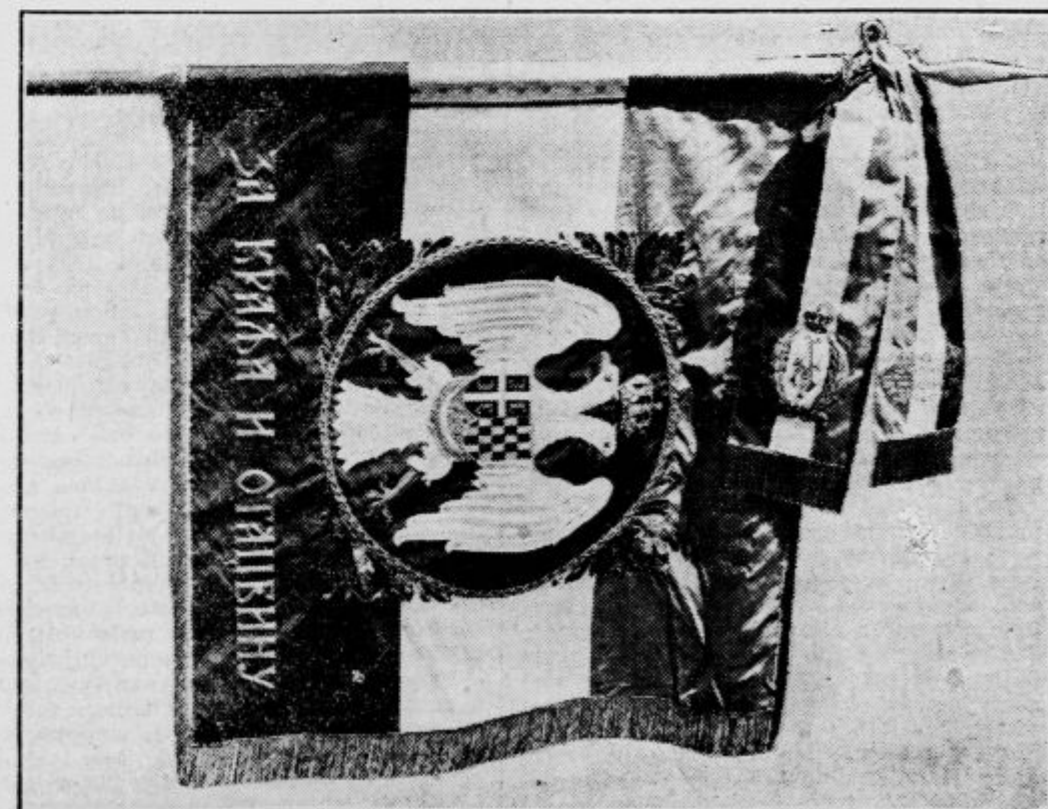
Na seji Narodne skupščine dne 19. julija 1923 je bil sprejet in istega leta dne 6. septembra, na rojstni dan prestolonaslednika Petra, sankcioniran novi zakon o ustroju vojske. Zakon

so nasledovale naše čete bežeče Avstrije, Nemce in Bolgare, so pokazali še enkrat, da se more naša vojska meriti po moralni moči z najboljšimi vojskami sveta. Saj nista od proboja pretekla niti dva meseca, ko so že zasedle naše čete, ki so prodirale od Soluna proti severu, vse ozemlje današnje Jugoslavije.

Po ureditvi najnujnejših državnih treba misliti na ustanovitev in organiziranje jugoslovenske vojske. Izmučeni srbski vojski je pripadla težka naloga, da je morala v tistih burnih in negotovosti polnih dneh čuvati državne meje ter vzdrževati red in mir v notranjosti. Srbski vojniki, ki je bil že skoro 10 let pod orožjem, ki moral še enkrat stisniti zobe ter čakati do podpisa mirovne pogodbe. Se je lahko odšel na svoj dom.

Po ureditvi najnujnejših državnih poslov je Jugoslavija dne 19. avgusta 1919 položila tudi prvi temelj za razvoj nove jugoslovenske vojske z uvedbo splošne vojne obveznosti in z razširjenjem zakonov, tičočih se ustroja srbske vojske, na ves teritorij Jugoslavije. S tem dnem je bilo ukinjeno ime »srbska vojska« in uvedeno ime »vojska kraljevine Srbov Hrvatov in Slovencev«, ki je bilo pozneje zamenjano z imenom »jugoslovenska vojska«.

Državni teritorij je bil razdeljen na štiri armijske oblasti s sedeži v Novem Sadu, Sarajevu, Skoplju in Zagrebu. Vsaka armijska oblast je bila razdeljena na tri do pet divizijskih oblasti (skupno 16 divizij), te divizijske oblasti pa so bile razdeljene dalje na vojne okruge in na bataljonske srece.

Novi jugoslovenski prapori naših polkov. Na sliki je prapor, ki ga bo danes prejel ljubljanski Triglavski polk. Enake zastave dobijo tudi vsi drugi pešadijski polki.

